

C22 | ETALAGE BEELD

BOEK EN DVD ZETTEN FILMMAKER IN DE KIJKER

Geen sleet op Bergman

Twee jaar geleden overleed Ingmar Bergman. Maar met een speciale editie van 'Fanny & Alexander' en een mammoetboek over zijn oeuvre blaakt zijn erfenis van gezondheid.

Fanny & Alexander

Lumière

★★★★ (Extra's ★★★★★☆)

The Ingmar Bergman Archives

Taschen

★★★★ (Extra's ★★★★★☆)

BEN VAN ALBOOM

Fanny & Alexander had de laatste film van Ingmar Bergman moeten worden. Hij draaide er uiteindelijk nog een aantal, maar nooit evenaarde hij de grandeur van de hommage aan het leven en de vreugde die *Fanny & Alexander* is.

Dat wil niet zeggen dat de plot van de film onafgebroken vrolijk is; de film wordt verteld vanuit het standpunt van de jonge Alexander, die moet toekijken hoe zijn opgewekte moeder na de dood van zijn vader in het huwelijk treedt met een ascetische dominee. Maar de toon van de film is opvallend frivool en het existentiële drama, dat als een rode draad door het werk van Bergman loopt, wordt ondergedompeld in een magisch bad van kinderlijke naïviteit en verwondering.

De gerestaureerde bioscoopversie van de film – *Fanny & Alexander* was oorspronkelijk een vijfde-lijke tv-productie – komt voor het eerst uit op Blu-ray. Tegelijk verschijnt een speciale editie op dvd. Het verschil tussen de twee releases is louter dat de eerste in high-definition is, want de anderhalf uur durende documentaire *Dokument Fanny & Alexander*, die Bergman zelf draaide tijdens het maken van de film, staat op beide.

Boek

Onlangs bracht de Duitse uitgeverij Taschen ook *The Ingmar Bergman archives* uit, een boek dat 594 pagina's telt, veertig centimeter lang is, dertig centimeter breed en ruim zes kilogram weegt. Taschen kreeg van Bergman een jaar voor zijn dood de toestemming om zijn archieven te plunderen. In het boek zitten behalve een schat aan setfoto's en portretten ook interviews met de filmmaker, dagboekfragmenten en persoonlijke brieven.

De teksten verschaften niet alleen inzicht in Bergmans leven, ze leggen ook zijn werkwijze bloot en brengen zijn liefde voor film én theater naar boven. Bergman werkte in het theater trouwens vaak met dezelfde (film)acteurs. Maar het leeuwendeel van het boek handelt uiteraard over zijn films. Elke prent krijgt een apart hoofdstuk, waarin zowat alles staat wat Bergman er ooit over heeft verteld. In het hoofdstuk over *Fanny & Alexander* komen echter ook Sven Nykvist, de vaste fotografeleider van Bergman, en Katinka Faragó, diens locatiescout, aan het woord.

Zo werd Faragó door de meester naar Spanje gestuurd om een locatie te zoeken voor de woestijnwandeling van Erland Josephson in de lange versie van de film (die helaas niet op de nieuwe editie staat). Faragó vond de perfecte locatie, maar ze wist dat Bergman ze toch nooit zou gebruiken – 'hij haatte exterieurscènes.'

Bij het boek zitten ook een aantal aantrekkelijke extra's, zoals een filmstrip van *Fanny & Alexander*.

Ingmar Bergman. © Sjobergs bilder

Er hoort ook een dvd bij het boek, met homemovies van de filmmaker, een documentaire over zijn werk, een blik achter de schermen van *Herfstsonate* en een videodagboek uit de tijd van de opnames van zijn laatste film *Saraband*. Een volledige film was ook leuk geweest, maar met de speciale editie van *Fanny & Alexander* zijn fans wel weer even zoet.